

Ο ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

№ 45 - 8 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2010

Η ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΜΟΥ

Λευκωσία

Α.Υ.Μ.Α.

ΕΝΩΣΗ ΑΡΜΕΝΙΩΝ ΝΕΩΝ

Η μακρόχρονη ιστορία του συλλόγου
στον αθλητισμό και στον πολιτισμό

ΧΟΡΗΓΟΣ

QUALITY GROUP

THE ART OF BUILDING

ΠΑΝΩ - Μέλη της ιδρυτικής επιτροπής της ΑΥΜΑ, στις 9 Ιανουαρίου 1935. Από αριστερά: Ζιράρ Ντερ Αβεντισιάν, Γερβάντ Νικογοσιάν, Ανανία Μαχτεσιάν, Κεβόρκ Σααντετιάν, Καρεκίν Κουγιουμιζιάν και Χακόπ Τουλουμιζιάν.
ΚΑΤΩ - Η εκκλησιαστική χορωδία της ΑΥΜΑ, «Κομπάς», το 1946, με ιδρυτή και μαέστρο τον Στεπάν Νταρακτιζιάν (δεύτερη σειρά ιστάμενος), μετέπειτα ιερέας Ντερ Βαζκέν Σαντρουνί, εφημέριος Λευκωσίας (1956-2005).

Το έμβλημα της ΑΥΜΑ, το οποίο φιλοτέχνησε ο Μανούκ Μανγκαλιτζιάν.
ΑΡΙΣΤΕΡΑ - Αρμενοκύπριοι του σωματείου σε χριστουγεννιάτικη χοροσπερίδα, το 1935, στο οίκημά τους.

Σύλλογος-φάρος για την κοινότητα

Πέγοντας ΑΥΜΑ είναι σαν να εννοείς την αρμενική κοινότητα της Κύπρου. Τόση ακτινοβολία έχει το λευκωσιτικό αυτό σωματείο -ειδικότερα στο ποδόσφαιρο- που δημιουργεί συνειρμούς. Η ιστορία του μακρόχρονη, είναι από τα αρχαιότερα σε λειτουργία σωματεία στο νησί.

Το 1905 οι ντόπιοι Αρμένιοι ίδρυσαν το Χάι Ακούμπ (Αρμένικη Λέσχη). Με την εγκατάσταση Αρμενίων προσφύγων στη Λευκωσία, ως αποτέλεσμα των σφαγών, των μαζικών απελάσεων και της γενοκτονίας (1915-1923), υπήρξε η ανάγκη δημιουργίας ενός πόλου συσπειρώσεως και αλληλεγγύης. Έτσι, δημιουργήθηκε στα τέλη του 1934 η Α.Υ.Μ.Α. (Armenian Young Men's Association). Ήταν από μια κούφια νεαρών Αρμενίων, οι οποίοι στις 6 Ιανουαρίου 1935 προέβησαν στην ιδρυτική συνεδρία, εκλέγοντας την πρώτη επιτροπή: Ανανία Μαχτεσιάν, Γερβάντ Νικογοσιάν, Ζιράιρ Ντερ Αβεντισιάν, Χακόπ Τουλουμτζιάν, Κεβόρκ Σααντετιάν, Λουτέρ Σαλακιάν και Καρεκίν Κουγιουμτζιάν.

Με πρώτο οίκημα στην οδό Βικτωρίας 14, στο κέντρο του Αρμενομαχαλλά, η ΑΥΜΑ συγκέντρωνε γύρω της Αρμενοκύπριους νέους. Δημιουργήθηκε ομάδα ποδοσφαίρου, η οποία εγγράφηκε το 1945 στην ΚΟΠ. Μεταξύ 1947-1956 και 1960-1962 βρισκόταν στην πρώτη κατηγορία. Λόγω ήθους και πειθαρχίας χαρακτηρίστηκε ως «Συμπαθητική ΑΥΜΑ», με ιδιαίτερα σκληρά να παρουσιάζονται τα παιχνίδια της με την τουρκοκυπριακή Τσετίν Καγιά. Από το 1975 αγωνίζεται στο ερασιτεχνικό πρωτάθλημα της ΚΟΕΠ. Κατέκτησε το νταμπλ (1977-1978), υπήρξε κυπελλούχος, δευτεραθλήτρια

(1990-1991) και φιναλίστ κυπέλλου (1999-2000).

Ιδρύθηκαν επίσης θεατρική ομάδα, μικρή ορχήστρα, βιβλιοθήκη και η εκκλησιαστική χορωδία «Κομιτάς». Ομάδα χόκεϊ συγκροτήθηκε την 1η Δεκεμβρίου 1945, όπως και τμήματα μπάσκετ, πινγκ-πονγκ και σαϊτας. Στην κορυφή βρισκόταν εκείνη του χόκευ την περίοδο 1945-1954, με τρεις τίτλους πρωταθλήματος και δύο ως πρωταθλήτρια Μέσης Ανατολής. Στις 17 Ιουνίου 1959 ιδρύθηκε ομάδα προσκόπων από τους αρχιπρόσκοπους Χακόπ Παλαμουτιάν, ο οποίος έδωσε τον αριθμό 77 στο σώμα, και Αρτίν Ανμαχουνί. Η ομάδα διατηρήθηκε μέχρι το 1974, λειτουργώντας και μεταξύ 1986-1990. Τρεις πρόσκοποι της έλαβαν τον τίτλο του «Προσκόπου της Δημοκρατίας». Διοργανώνονταν χοροσπερίδες, παζαράκια και διαλέξεις από την ΑΥΜΑ, γιορτάζοντας κάθε 28 Μαΐου την ημέρα της εθνικής τους ανεξαρτησίας (1918).

Της Αναστασίας Σιακαλλή

Αφού η ΑΥΜΑ άλλαξε πέντε οικήματα, απέκτησε το δικό της στην οδό Τανζιμάτ. Εγκαινιάστηκε στις 7 Οκτωβρίου 1961, ωστόσο με την τουρκοανταρσία (1963-1964) καταλήφθηκε. Έκτοτε άλλαξε τέσσερα οικήματα, έως το 1985 όπου της παραχωρήθηκε χαλίτικη γη στην Ακρόπολη. Και ξανά με δικό της χώρο το 1987. Εκεί, συστεγάζονται ο Αρμενικός Σύνδεσμος Μέριμνας Κύπρου (ΗΟΜ) και ο Πανεθνικός Αρμενικός Μορφωτικός και Πολιτιστικός Σύνδεσμος Κύπρου (Χαμαζκαϊν). Επίσης, η τοπική οργάνωση του κόμματος Τασνακτσουτιούν, η Αρμενική Εθνική Επιτροπή Κύπρου, η Αρμενική Νεολαία Κύπρου και η εφημερίδα Αρτσάκάνκ (Ηχώ). Το 2003, η ΑΥΜΑ έγινε ξανά παράρτημα της παγκόσμιας αθλητικής οργάνωσης Χομεντεμέν (ΗΜΕΜ).

ΠΑΝΩ - Οι ποδοσφαιριστές της ΑΥΜΑ στις 8 Οκτωβρίου 1948 στο τότε γήπεδό της, στην τάφρο μεταξύ των προμαχώνων Ρόκκας και Μούλα. **ΚΑΤΩ** - Συγκέντρωση στο σωματείο της ΑΥΜΑ το 1947, με την ευκαιρία της επίσκεψης μελών της Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος Τασνακτσουπιούν. Διακρίνονται: Λεβόν Σιαντ, Γκαρό Σασουνί, Αρσιάκ Χοβαννεσιάν, Βαχάν Παπαζιάν (Κομς), Χρατς Παπαζιάν, Χραντ Σαμουελιάν, Αράμ Σαχακιάν, Μιχράν και Σόνα Νερσεσιάν.

ΠΑΝΩ - Οι αθλητές χόκεϊ της ΑΥΜΑ του 1951. Μεταξύ άλλων οι: Κάρλο Ματικιάν, Χακόπ Τασζιάν, Μισάκ Τομπουριάν, Χαρουτιούν και Καρμπίς Παρικιάν, Τζακ Κεσισιάν. **ΚΑΤΩ** - Ποδοσφαιρική ΑΥΜΑ 1950-51, με προπονητή τον Πάμπο Αβρααμίδη (δεξιά). Από αριστερά: Τζωρτζ Αβεντισιάν, Σαρκίς Ντερ Αβεντισιάν, Καρμπίς Τσιλινγκιριάν, Ναζαρέτ Τερζιάν, Καραμπέτ Καλφαγιάν, Αρτίν Ανμαχουνί, Κεγάμ Πετροσιάν, Ρουπέν Κανταρτζιάν, Βαρούζ Αβεντισιάν, Αντρανίκ Ζακαριάν και Καραμπέτ Καρογιάν (πατέρας του νυν προέδρου της Βουλής, Μάριου Καρογιάν).

ΠΑΝΩ - Οι ακτύπητοι της ΑΥΜΑ του 1952, που συνέτριψαν την Τσετίν Καγιά με 6-2. Ιστάμενοι από αριστερά: Αντρανίκ Ζακαριάν, Αρτίν Ανμαχουνί, Καραμπέτ Καλφαγιάν, Καλούστ Σιεχερντεμιάν, Μισάκ Κεσισιάν, Χακόπ Σαρκισιάν, Ντικράν Μισιριάν, Κεγάμ Πετροσιάν. Καθήμενοι: Βαχάν Μουρατιάν, Σαρκίς Ντερ Αβεντισιάν και Χατσίκ Καζαντζιάν.

ΚΑΤΩ - Ποδοσφαιριστές της ΑΥΜΑ του 1952-1953. Αριστερά ιστάμενος ο τερματοφύλακας Φιλίπ Καραπετιάν.

ΠΑΝΩ - Οι ποδοσφαιριστές του 1953-1954, πριν από αγώνα στο ΓΣΠ. Ρουπέν Κανταρτζιάν, Χατσίκ Καζαντζιάν, Καραμπέτ Καλφαγιάν, Καραμπέτ Καρογιάν, Βαρούζ Αβεντισιάν, Αρτίν Ανμαχουνί, Αντρανίκ Ζακαριάν, Ναζαρέτ Τερζιάν, Σαρκίς Ντερ Αβεντισιάν, Τζωρτζ Αβεντισιάν. **ΚΑΤΩ** - Τα δεύτερα της ποδοσφαιρικής ΑΥΜΑ, το 1957, με φόντο τον Πενταδάκτυλο. Τερματοφύλακας ο Μπογός Μαχτεσιάν.

ΠΑΝΩ - Από την επίσκεψη του Σιμόν Βρατσιάν (καθήμενος), του τελευταίου πρωθυπουργού της Ανεξάρτητης Αρμενίας (1918-1920), το 1953-54 στο σωματείο. **ΚΑΤΩ** - Χορός να δίνει και να παίρνει στην πίστα του ξενοδοχείου Λήδρα Πάλας τη δεκαετία του '50, στις αξέχαστες χοροεσπερίδες της ΑΥΜΑ.

ΠΑΝΩ - Επίσκεψη μελών της ΑΥΜΑ στο Αρμενομονάστηρο (Μαγκαραβάνκ) -τον σημαντικότερο ιερό χώρο των Αρμενίων της Κύπρου- στη Χαλεύκα, στα μέσα του '50.

ΑΡΙΣΤΕΡΑ - Πρόσκοποι του σωματείου στο πρώτο Τζάμπορι στην Αλυκή Λάρνακας, το 1959. Μαζί τους ο Ανανία Μαχτεσιάν και ο ιερέας της Λάρνακας, Ντερ Σμπάτ Μαχσιάν. Ο μικρούλης είναι ο σημερινός Εκπρόσωπος, Βαρτέκς Μαχτεσιάν.

ΠΑΝΩ - Το πρώτο ιδιόκτητο οίκημα της ΑΥΜΑ στην οδό Τανζιμάι (βορείως της Πύλης Πάφου), το 1961. Σε ένα χρόνο αποπληρώθηκε και δύο χρόνια αργότερα -κατά την τουρκοανταρσία- καταλήφθηκε. **ΚΑΤΩ** - Συντονισμός των προσκόπων της ΑΥΜΑ το 1961, από τους βαθμοφόρους Λεβόν Σαριάν, Μπογός Μαχτεσιάν και Αρτίν Ανμαχουνί. Αριστερά καθήμενος ο αρχιπρόσκοπος Χακόπ Παλαμουτιάν, πρώτος Γενικός Έφορος του Σώματος Προσκόπων Κύπρου (1960-1962).

ΑΡΙΣΤΕΡΑ - Εκδήλωση για την επέτειο της ανεξαρτησίας της Αρμενίας, τέλη του '60. Μπροστά αριστερά, ο μουσικός Βαχάν Μπετελιάν. Παραδίπλα η κα Σατενίκ και ο κος Χακόπ Ματοσιάν και η Ανό Τουριάν (Εσκιπζιάν). Στη δεύτερη σειρά ο μετέπειτα Εκπρόσωπος, Δρ. Αντράνικ Αστζιάν, με τη γυναίκα του Άννα.
ΠΑΝΩ - Ανανία Μαχτεσιάν: συνιδρυτής της ΑΥΜΑ και για χρόνια πρόεδρός της.
ΚΑΤΩ - Επίσκεψη προσκόπων του σωματείου με τον Επίτιμο Έφορο Αρμενίων Προσκόπων Κύπρου, στον Αρμενοκύπριο Καθολικό (Πατριάρχη) του Μεγάλου Οίκου της Κιλικίας, Χορέν Α', στην Μπικφάγια του Λιβάνου, το 1966.

ΠΑΝΩ -Εκδήλωση στην πλατεία Ελευθερίας στις 24 Απριλίου 1975. Παρούσα η ΑΥΜΑ, στο αίτημα αναγνώρισης της Γενοκτονίας, στο οποίο η Κύπρος ανταποκρίθηκε εκείνη την ημέρα, χάρη στις προσπάθειες του εκπροσώπου, Δρ. Αντρανίκ Αστζιάν. **ΑΡΙΣΤΕΡΑ** - Η ΑΥΜΑ του 1977-1978, που κατέκτησε το νταμπλ της ΚΟΕΠ. Ιστάμενοι: Ραφί Γκετσεριάν, Χακόπ Τουτουντζιάν, Γκρέγκορ Κονιαλιάν (αρχηγός), Μαρντίγκ Κονστανιάν, Βαχάν Αϊνετζιάν, Χακόπ Ετζουριάν. Καθήμενοι: Χαρούτ Ντεϊρμεντζιάν, Βαζκέν Μποτικιάν, Άντριου Κονιαλιάν, Λάκης Αντωνίου, Μάριος Καρογιάν (νυν πρόεδρος της Βουλής), Χάικ Μοσντισιάν.

Πρωτάθλημα και κύπελλο μαζί, 1977-1978, και ποδοσφαιριστές και φίλοι της ΑΥΜΑ εκδηλώνουν τη χαρά τους, διαφημίζοντας τους χορηγούς της, Y Front Jockey.

ΑΥΜΑ, 1978-1979. Ιστάμενοι: Γκρέγκορυ Κονιαλιάν (αρχηγός), Σαρκίς Ετζουριάν, Ραφί Γκετσεριάν, Χακόπ Ετζουριάν, Βικέν Κεστερλιάν, Αβό Τερζιάν, Μαρντίγκ Κονστανιάν, Χαρούτ Ντεϊρμεντζιάν (Μπελ), Καρμπίς Κασαρτζιάν (προπονητής), Ανδρέας Τοφαρίδης (έφορος ποδοσφαίρου), Χάικ Μοσντισιάν. Καθήμενοι: Μαρντίγκ Κασπαριάν, Βαζκέν Μποτικιάν, Χακόπ Καζαντζιάν (τερματοφύλακας), Μαξούτ Κανταρτζιάν, Μάριος Καρογιάν, Βαχάν Αϊνετζιάν, Κρις Τοφαρίδης.

Το σημερινό οίκημα της ΑΥΜΑ στη συμβολή των οδών Αλασίας και Βαλτετσίου στην Ακρόπολη. Δεξιά ο οβελίσκος, όπου τοποθετήθηκαν το 2001 λείψανα μαρτύρων της Γενοκτονίας, από την έρημο του Ντερ Ζορ στη Συρία.

Από τα εγκαίνια του σωματείου στις 30 Μαΐου 1987, στην παρουσία του τότε Προέδρου της Δημοκρατίας, Σπύρου Κυπριανού. Διακρίνονται ο πρόεδρος της επιτροπής, Βαχάν Μαχτεσιάν, ο Εκπρόσωπος Αράμ Καλαϊτζιάν και ο Μητροπολίτης Γεγισέ Μαντζικιάν.

Ευχαριστίες

Θερμές ευχαριστίες για το αφιέρωμα στην ΑΥΜΑ οφείλουμε: στον Βαχάν Αϊντζιάν, για τις επαφές, τις μεταφράσεις και σημαντικές λεπτομέρειες, στον Αλέξανδρο-Μιχαήλ Χατζηπύρα, για την κάθε βοήθεια, τις πληροφορίες και το κείμενό του, Βασική πηγή για την ιστορία του σωματείου. Ευχαριστίες επίσης στον πρόεδρο του σωματείου, Άρτο Τελλαλιάν. Φωτογραφίες από το αρχείο της ΑΥΜΑ και τον Αρτίν Ανμαχουνί.

Ταξίδια αγαπημένα

Ταξίδια αγαπημένα στην ιστορία της πόλης μου. Ταξίδια γεμάτα γοητεία εκείνα του παρελθόντος μας. Μαζί σας κάνουμε αυτό το ταξίδι, κάθε μήνα, με τα ένθετα αυτά. Θέλουμε συνταξιδιώτες, συνοδοιπόρους, να γράψουμε ακόμα πιο πολλά. Γι' αυτό στείλτε μας και εσείς φωτογραφίες ή άλλο υλικό. Προτείνετε μας θέματα. Επικοινωνήστε μαζί μας και εμείς -χωρίς να παρακρατούμε τις τόσο πολύτιμες αναμνήσεις σας - θα σας επιστρέψουμε ό,τι μας παραχωρήσετε. Επικοινωνία στο τηλ. 22744170 ή στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο anastasia.siakalli@phileleftheros.com. Η διεύθυνση για αποστολή υλικού είναι Διογένους 1, Τ.Θ. 21094, Τ.Κ. 1501 Λευκωσία.

Ο ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΜΟΥ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ - ΤΕΥΧΟΣ 45
8 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2010

Διανέμεται δωρεάν με τον «Φ»

Εκδότης:

Νίκος Χρ. Πατίτσης

Ανώτατος Εκτελεστικός Διευθυντής:
Μυρτώ Μαρκίδου

Διευθυντής Σύνταξης:
Άριστος Μιχαηλίδης

Γενική Επιμέλεια:
Χρυσάνθος Χρυσάνθου

Σύνταξη:
Αναστασία Σιακαλλή

Καλλιτεχνική επιμέλεια:
Χρήστος Αρβανίτης
Ελένη Αντωνίου

Τεχνικός Διευθυντής:
Σταύρος Φουκαρίδης

Διόρθωση:
Τμήμα «Φιλελεύθερου»

Διαχωρισμοί χρωμάτων - Εκτύπωση:
PROTEAS PRESS LTD

Ίδιοκτησία: Φιλελεύθερος Δημόσια Εταιρεία Λτδ
Το παρόν αποτελεί μέρος της σειράς αφιερωμάτων για την Ιστορία των Πόλεων της Κύπρου. Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή ή διασκευή - απόδοση του περιεχομένου (κειμένων και φωτογραφιών) με οποιονδήποτε τρόπο ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, με πηχογράφηση ή άλλο, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.
ISSN: 1450-3646

ΠΑΝΩ - Ο σημερινός Εκπρόσωπος των Αρμενίων στη Βουλή, Βαρτέκς Μαχτεσιάν (με μικρόφωνο), στα εγκαίνια της νέας αίθουσας του σωματείου στις 28 Φεβρουαρίου 2010. Μαζί, η σύζυγός του Μάγκυ, ο πρόεδρος του σωματείου, Άρτο Τελλαλιάν, και ο Αρχιεπίσκοπος Βαρουζάν.

ΔΕΞΙΑ - Πινγκ-πονγκ για τους Αβό Τερζιάν και Μεγκερντίς Παρογιάν, άθλημα στο οποίο είχε δράση η ΑΥΜΑ.

Συμπόσιο φίλων της ΑΥΜΑ στο σωματείο, τέλη του '90. Ιστάμενοι: Μισάκ Κεσισιάν, Χεμαγιάκ Κρικοριάν, Καρμπίς Καζαντζιάν, Χοβσέπ Κερογλιάν, Σέρκο Σινιανιάν, Λεβόν Σαριάν. Καθήμενοι: Ζιράϊρ Ναλτσατζιάν, Γιεγιά Μπογιατζιάν, Λεβόν Νικογοσιάν, Βαχέ Νικογοσιάν, Χατοσίκ Καζαντζιάν, Χαρουτιούν Καπριελιάν.

ΠΑΝΩ - Παρέλαση προσκόπων της ΑΥΜΑ στην οδό Λήδρας στις 28 Οκτωβρίου 1961, με επικεφαλής τον τότε τοπικό Έφορο, Αρτίν Ανμαχουνί.

ΚΕΝΤΡΟ - Η κυπελλούχος ομάδα χόκεϊ της ΑΥΜΑ, 1952-1953. Κάρλο Ματικιάν, Χακόπ Ταστζιάν, Τζακ Κεσισιάν, Μισάκ Τομπουριάν, Χαρουτιούν Παρικιάν, Καρμπίς Παρικιάν και Αρτίν Μανουκιάν.

ΔΕΞΙΑ - Γυναίκες -μέλη του Αρμενικού Συνδέσμου Μέριμνας Κύπρου (ΗΟΜ)- ετοιμάζουν αρμένικα εδέσματα για το παζαράκι.

ΞΕΦΥΛΛΟ - Χαρούμενοι οι ποδοσφαιριστές της ΑΥΜΑ στις 11 Νοεμβρίου 1945, στους εορτασμούς της 10ετηρίδας της ΚΟΠ στο ΓΣΠ, αφού κέρδισαν την Ανόρθωση σε ειδικό αγώνα της β' κατηγορίας.

ΧΟΡΗΓΟΣ

QUALITY GROUP

THE ART OF BUILDING

ISSN: 1450-3646